

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/41/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201959
Dátum vydania rozhodnutia:	15.07.2015
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012201959.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: N. L. S., s adresou S. X, N., zast.: JUDr. Ondrejom Krempaským, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Račianska č. 66, 831 02 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, so sídlom Štefanovičova č. 5, 817 82 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. januára 2014 č. k. 2S/340/2012-36, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. januára 2014 č. k. 2S/340/2012-36 p o t v r d z u j e .

Žalobkyni právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. MF/019426/2012-23-32 zo dňa 21.08.2012 (ďalej na účely rozsudku tiež „napadnuté rozhodnutie“ - č. l. 9) vydaným ministrom financií Slovenskej republiky s oprávnením podľa § 84 ods. 3 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku tiež „zák. č. 328/2002 Z. z.“) žalovaný postupom podľa § 59 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku tiež „Správny poriadok“) zamietol odvolanie žalobkyne a rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky značka: 5158/2012-SZ zo 04.07.2012, ktorým bol podľa ustanovení § 105 ods. 7 v spojení s § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z. a § 5 ods. 3 zákona č. 511/2011 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2012 žalobkyni výsluhový dôchodok znížený od 01.07.2012 na sumu 584,43 € mesačne.

Podľa § 105 ods. 7 zák. č. 328/2002 Z. z. v znení účinnom ku dňa vydania napadnutého rozhodnutia (04.07.2012) dávka nemocenského zabezpečenia, úrazového zabezpečenia a výsluhového zabezpečenia

sa zníži, ak sa zistí, že sa táto dávka priznala vo vyššej sume, ako patrí.

Podľa § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z. v hore uvedenom (novelizovanom) znení dávky výsluhového zabezpečenia sa zvyšujú podľa odsekov 1 až 7 v tom kalendárnom roku, v ktorom sa funkčné platy príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, stupnica platových taríf príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchrannej služby, funkčné platy colníkov alebo hodnotné platy profesionálnych vojakov zvyšujú na základe zákona o štátnom rozpočte viac ako o 0%. Ak sa funkčné platy, stupnica platových taríf alebo hodnotné platy v príslušnom kalendárnom roku zvyšujú len u niektorého zo subjektov podľa predchádzajúcej vety, dávky výsluhového zabezpečenia podľa odsekov 1 až 7 sa zvyšujú iba poberateľom, ktorí ukončili posledný služobný pomer v zbore, štátnom orgáne alebo v ozbrojených silách, v ktorom sa uvedené platové náležitosti zvyšujú, a pozostalým po nich.

2. Žalovaný pri svojom rozhodnutí vychádzal z toho, že prvostupňové rozhodnutie, hoci to žalobkyňa namietala, nie je retroaktívne, nakoľko bolo vydané na základe už účinného ustanovenia § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z., ktoré nadobudlo účinnosť 30.06.2012, t. j. ešte pred účinnosťou napadnutého rozhodnutia vydaného dňa 01.06.2012.

Takýto postup Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky bol tiež podľa žalovaného plne v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v podanom odvolaní neboli uvedené nové skutočnosti, ktoré by poukázali na rozpor s právnymi predpismi a skutočným stavom v napadnutom rozhodnutí alebo iné dôvody, ktoré by preukazovali nesprávnosť alebo nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

3. Proti tomuto rozhodnutiu žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu podala na Krajský súd v Bratislave včas žalobu zo dňa 07.12.2012.

4. Zo žalobných dôvodov vyplýva, že výsluhový dôchodok jej bol priznaný rozhodnutím zo dňa 01.06.2012 právoplatne, v správnej výške, spôsobom a postupom uvedeným v § 68 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z., právne účinného v čase rozhodovania. Podľa tohto ustanovenia, výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú od 01. júla príslušného kalendárneho roka. Žalobkyňa uvádza, že prijatie neskoršej novely zákona, ktorá zásadným spôsobom zmenila rozhodné skutočnosti pre zvýšenie výsluhového dôchodku, nemôže byť dôvodom na zníženie dôchodku, pretože by išlo o retroaktivitu zákona.

5. Podľa žalobkyne prvostupňový orgán bez akejkoľvek správnej úvahy odcitoval § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z., ktoré v čase rozhodovania vo veci zvýšenia výsluhového dôchodku nebolo účinné. Toto ustanovenie nadobudlo účinnosť dňa 30.06.2012.

V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový orgán odcitoval tiež § 5 ods. 3 zákona č. 511/2011 Z. z., s poukazom na to, že zákonom č. 185/2012 Z. z. sa valorizácia dôchodkov prepojala s valorizáciou. Z hľadiska nároku na valorizáciu je to právne irelevantné, pretože tento valorizačný mechanizmus bude môcť byť použitý do budúcnosti.

6. Ďalej podľa žalobkyne je rozhodnutie žalovaného nepreskúmateľné, pretože žalovaný ho nepodložil žiadnou správnu úvahou, nezaoberal sa žiadnou námietkou uvedenou v odvolaní žalobkyne, čo je v rozpore s § 47 ods. 3 Správneho poriadku. Ani z jedného rozhodnutia nie je možné sa dozvedieť, na základe čoho usudzuje žalovaný a prvostupňový orgán, že bol priznaný výsluhový dôchodok vyšší ako patrí žalobkyni.

Toto tvrdenie vyvracia právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, ktorým bol žalobkyni zvýšený výsluhový dôchodok o sumu 3,05% v súlade správnymi predpismi upravujúcimi valorizáciu od 01.07.2012, pretože v roku 2011 nastali rozhodujúce skutočnosti, ktoré zakladali žalobkyni zákonný nárok na zvýšenie dôchodku.

7. Preto z procesného hľadiska podľa žalobkyne neexistoval dôvod na začatie konania o znížení výsluhového dôchodku. Nemožno použiť ani § 105 ods. 7 zák. č. 328/2002, pretože sa nerozhoduje o

priznaní dávky, ale o priznaní valorizácie za príslušný rok.

B)

8. Žalovaný prostredníctvom vyjadrenia zaslaného k žalobe navrhoval žalobu zamietnuť a nepriznať náhradu trov konania.

Následne k jednotlivým námietkam žalobkyne prezentoval svoje nesúhlasné argumenty.

C)

9. Krajský súd v Bratislave ako prvostupňový súd preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia v rámci žalobných dôvodov a dospel k záveru, že tak napadnuté, ako aj prvostupňové správne rozhodnutie a postup správnych orgánov je v súlade so zákonom, a preto žalobu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol.

10. S odkazom najmä na ustanovenia § 244 ods. 1 až 3, § 247 ods. 1 až 3, § 250i ods. 3 O.s.p., § 68 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. (do účinnosti novely č. 185/2012 Z. z., t. j. do 29.6.2012), § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z. (po účinnosti novely č. 185/2012 Z. z., t. j. od 30.6.2012), § 5 ods. 3 zákona č. 511/2011 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2012 a § 105 ods. 7 zák. č. 328/2002 Z. z. spolu s § 46 a § 47 ods. 3 Správneho poriadku krajský súd zdôraznil, že obe rozhodnutia správnych orgánov v predmetnej veci obsahujú predpísané zákonné náležitosti, súčasťou ich odôvodnení je právne posúdenie vecí, t. j. konkrétny odkaz na príslušný právny predpis, z ktorého správny orgán vo výrokovej časti vychádzal a z ktorého vyvodil svoje právne závery.

Hoci na jednej strane krajský súd pripustil, že obidve rozhodnutia sú síce stroho odôvodnené, tak na druhej strane podčiarkol, že sú dostatočne podložené i presvedčivé na to, aby ich bolo možné preskúmať v konaní pred správnym súdom.

11. V súvislosti so zmenou podmienok valorizácie vykonanej zákonom č. 185/2012 Z. z. (účinným od 30.06.2012) krajský súd vo všeobecnej rovine odkázal na ustálenú rozhodovaciu činnosť súdov ako aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27.10.2010, ktorého relevantný obsah citoval.

Tiež zdôraznil judikačný význam rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej na účely rozsudku len „Najvyšší súd“) sp. zn. 4Sžso/28/2013 zo dňa 29.10.2013 v obdobnej veci, ktorého relevantný obsah opätovne citoval.

12. Následne krajský súd aj s prihliadnutím na závery citovaného rozsudku Najvyššieho súdu dospel k záveru, že žalovaný posúdil vec po právnej stránke správne, ak vychádzal z predpokladu, že právo na vyplácanie zvýšeného výsluhového dôchodku deklarovaného pôvodným rozhodnutím o zvýšení výsluhovej dávky by vzniklo žalobkyni na základe zákona až dňom 01.07.2012.

Preto krajský súd ustálil, že v zmysle § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z. po účinnosti novely č. 185/2012 Z. z. (od 30.06.2012) zvýšenie platovej tarify predstavuje podmienku na zvýšenie výsluhovej dávky. Keďže takáto skutočnosť v prípade adresáta právnej normy nenastala, nemôže dôjsť ani k zvýšeniu (valorizácii) dávky. Nakoľko pôvodným rozhodnutím bola žalobkyni priznaná vyššia suma výsluhového dôchodku, ako jej patrila v zmysle zákona č. 185/2012 Z. z. účinného od 30.06.2012, žalovaný podľa krajského súdu postupoval v súlade so zákonom, keď už priznanú dávku žalobkyni znížil.

III.

Odvolanie žalobkyne/stanoviská

A)

13. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 29.01.2014 (č. l. 44) proti rozsudku prvostupňového súdu žalobkyňa nesúhlasila so závermi krajského súdu, že napadnuté rozhodnutia sú dostatočne podložené i presvedčivé na to, aby bolo možné preskúmať v konaní pred správnym súdom. Naopak zotrvala na svojej argumentácii, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné.

Navyše poukázala na to, že krajský súd k námietke postupu podľa § 105 ods. 7 zák. č. 238/2002 Z. z. v

znení neskorších noviel nezaujal žiadne stanovisko.

14. Vo vzťahu k skutkovému stavu uviedla, že o valorizačnom príplatku, resp. o zvýšení výsluhového dôchodku na rok 2012, ktorý mal byť vyplácaný od 1. júla 2012, bolo právoplatne rozhodnuté ešte pred tým, ako nadobudol účinnosť čl. IV zák. č. 185/2012 Z. z.

V súvislosti s uvedeným žalobkyňa zdôraznila, že z napadnutého rozhodnutia nesporne vyplýva, že sa ním odníma to, o čom už raz bolo právoplatné rozhodnuté. Potom nebolo možné postupovať podľa § 105 ods. 7 zák. č. 238/2002 Z. z. v znení noviel, pretože priznaná valorizácia výsluhového dôchodku bola v súlade so zákonom. A pokiaľ sa v rozhodnutiach správnych orgánov argumentuje so zák. č. 185/2012 Z. z., tak to podľa žalobkyne svedčí o tom, že v danom prípade ide o priamu retroaktivitu.

15. Ďalej žalobkyňa upozornila, že judikačné závery Najvyššieho súdu citované krajským súdom nemajú oporu v administratívnom spise, nakoľko v tomto konaní nebolo rozhodované o priznaní, či nepriznaní výsluhového dôchodku. Navyše obdobie pre valorizáciu zostalo nezmenené, avšak novým zákonom boli zmenené právne skutočnosti na základe ktorých vzniká colníkom, policajtom, vojakom nárok na valorizáciu.

V prejednávanej veci podľa žalobkyne nejde o úpravu pomerov do budúcnosti, ale ide o odňatie toho, čo bolo v súlade s právnymi predpismi priznané.

16. Vo vzťahu k otázke retroaktivity, ktorá je nežiaducim stavom v právnom poriadku, a k prevzatíu právnych názorov z nálezu sp. zn. PL ÚS 16/09 - 51 žalobkyňa poukázala na izolovaný prenos týchto záverov do textu odôvodnenia rozsudku krajského súdu, pričom krajský súd vôbec podľa žalobkyne neprihliadal na osobitosť prípadu, ochranu nadobudnutých práv a legitímneho očakávania.

Naopak z iných častí hore uvedeného nálezu podľa žalobkyne vyplývajú argumenty, ktoré podporujú jej argumentáciu. Najmä žalobkyňa s poukazom na judikatúru Európskeho súdneho dvora, ktorý pri posudzovaní spätnej účinnosti právnych predpisov vychádza z poznania rozporu medzi nutnosťou flexibility právneho poriadku a nevyhnutnosťou naplnenia účelu právnej regulácie na strane jednej, a potrebou zaručiť subjektom práva stabilitu ich právnych vzťahov a ochranu legitímnych očakávaní na strane druhej, analyzovala legislatívny postup pána Rašiho ako poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, ktorého poslanecký návrh sa stal podkladom na novelizáciu zák. č. 580/2004 Z. z.

17. Z jednotlivých noviel dotknutého zákona podľa žalobkyne vyplýva, že bol sledovaný výlučne fiškálny záujem štátu a bol nadradený nad sociálne istoty nielen žalobkyne, ale všetkých poberateľov výsluhových dôchodkov ich legitímneho očakávania.

Z jednotlivých noviel je potom žalobkyňi zjavné, že štát opakovanými novelami menil neočakávané pravidlá, pričom vždy s jediným zámerom, a to nepriznať alebo znížiť valorizáciu dôchodkov.

18. Záverom žalobkyňa navrhla, aby Najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zruší napadnuté ako aj prvostupňové rozhodnutie spolu s priznaním vyčíslenej náhrady trov konania.

B)

19. Z vyjadrenia žalovaného z 10.04.2014 (č. I. 55) k odvolaniu žalobkyne vyplýva jednoznačný názor, že sa v celom rozsahu pridržiava svojej argumentácie uvedenej vo vyjadrení k žalobe.

Žalobkyňa opakuje iba argumenty, ku ktorým sa žalovaný mal už podrobne vyjadriť a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal v odôvodnení rozsudku, preto nepovažuje za potrebné sa k nim opakovane vyjadriť.

20. Tiež poukázal na predchádzajúce rozsudky Najvyššieho súdu (najmä sp. zn. 10Sžo/42/2013, 10Sžo/35/2013, 10Sžo/38/2013, či sp. zn. 4Sžo/28/2013 a iné) s konkretizáciou menoslovu účastníkov v obdobných veciach, prostredníctvom ktorých už Najvyšší súd judikoval, že sa s argumentáciou žalovaného stotožnil a žaloby zamietol.

21. Záverom žalovaný navrhol odvolaciemu súdu v zmysle § 219 O.s.p. potvrdiť rozsudok krajského súdu ako vecne správny.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

22. Najvyšší súd ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) so zvážením relevantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie správneho orgánu je vydané v súlade so zákonom a je vecne správne, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa 219 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 potvrdil aj prostredníctvom iných dôvodov v zmysle nižšie uvedených právnych záverov.

Pozornosti konajúceho odvolacieho súdu však neuniklo, že krajský súd prostredníctvom svojich senátov sa v obdobných veciach judikatúrne nezhodol a produkoval v rozpore s princípom právnej istoty v obdobných veciach celkom odlišné právne závery bez toho, aby argumentačne objasnil, prečo tento, pre účastníkov nejasný rozhodovací postup, zvolil.

23. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobkyne), t. j. zodpovednosti za obranu svojich práv (*vigilantibus leges sunt scriptae*) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody, t. j. dispozitívne rozhodnutie účastníka konania z úradnej povinnosti meniť alebo ho počas súdneho prieskumu presvedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

24. Rovnako Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je prieskum vecnej správnosti výroku rozsudku krajského súdu (§ 219 ods. 1 v spojení s § 205 O.s.p.) o nevyhovení žalobe a o jej zamietnutí, preto Najvyšší súd ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu i súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutie, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými zrušujúcimi námietkami žalobkyne (§ 250j ods. 2 O.s.p.), a v takto vymedzenom rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia.

Ďalej zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo 84/2007, sp. zn. 6Sžo 98/2008, sp. zn. 1Sžo 33/2008, sp. zn. 2Sžo 5/2009 či sp. zn. 8Sžo 547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciemu súdu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj účastníkmi.

25. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného, je právna otázka, či výšku sociálnej dávky právoplatne priznanú správnym orgánom je možné zmeniť z dôvodu neskoršej zmeny právneho stavu.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

26. Žalobkyňa svoje odvolanie oprela o viacero námietok. Najvyšší súd v súvislosti s uvedeným konštatuje, že pokiaľ dôjde k záveru, že už prvé procesné, resp. iné pochybenia žalovaného krajský súd nedostatočne pri kontrole zákonnosti vyhodnotil a ich intenzita naplní zrušovacie dôvody uvedené zákonodarcom v ustanovení § 250j ods. 2 O.s.p., potom preverovanie oprávnenosti ďalších námietok je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [najmä rozsudok Ruiz Torija v. Španielsko, resp. neskôr Garcia Ruiz v. Španielsko (vo veci č. 30544/96 z 20.01.1999)] nehospodárne.

27. Z citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva jasný právny názor, že správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového), ale aj odvolacieho (ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia), by malo postačovať na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

28. Vzhľadom na vyššie vyslovené názory a v súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných, resp. dopĺňujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody), najmä vo vzťahu k hore vymedzenej právnej otázke (viď hore uvedené potvrdenie aj z iných dôvodov).

29. Najvyšší súd z napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd sa v svojom odôvodnení zaoberal interpretáciou ustanovenia § 68 a s tým súvisiacich temporálnych účinkov iných ustanovení zák. č. 328/2002 Z. z.

Jadrom napadnutého rozhodnutia žalovaného je nepochybne výkladový dôraz na legislatívnu zmenu (nepriama novela zákona č. 328/2002 Z. z. bola vykonaná zákonom č. 185/2012 Z. z, ktorým bol novelizovaný zákon č. 580/2004 Z. z.), ktorá bola vykonaná v časovej súvislosti s pôvodným rozhodnutím z 01.06.2012 o priznaní výšky výsluhového dôchodku.

Podľa § 68 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. sa výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do dňa 30. júna príslušného kalendárneho roka zvyšujú odo dňa 01. júla príslušného kalendárneho roka.

Podľa § 5 ods. 1 a 3 zákona č. 511/2011 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2012 (účinného odo dňa 01.01.2012), platové tarify sa v roku 2012 zvýšia o 0% od 01.01.2012. Funkčné platy príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, Národného bezpečnostného úradu a colníkov sa v roku 2012 zvýšia o 0% od 01.01.2012.

30. Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis žalovaného, Najvyšší súd zistil, že rozhodnutím Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, útvaru sociálneho zabezpečenia značka: 2158/2012-SZ zo dňa 01.06.2012 (za účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. v znení do 29.06.2012) bol žalobkyni zvýšený výsluhový dôchodok podľa § 68 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. odo dňa 01.07.2012 na sumu 602,26 € mesačne.

Následne z dôvodu prijatej novely č. 185/2012 Z. z. pre zák. č. 328/2002 Z. z. (účinnnej odo dňa 30.06.2012), vydalo vyššie uvedené rozhodnutie č. 5158/2012-SZ zo dňa 04.07.2012, ktorým podľa § 68 ods. 13 zák. č. 328/2002 Z. z. (účinného odo dňa 30.06.2012) znížil žalobkyni výsluhový dôchodok odo dňa 01.07.2012 na sumu 584,43 € mesačne.

31. Predmetom súdneho prieskumu je potom napadnuté rozhodnutie, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil hore uvedené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zo dňa 04.07.2012 o znížení výsluhového dôchodku žalobkyne odo dňa 01.07.2012 na vyššie uvedenú sumu.

32. Žalovaný prostredníctvom svojho vyjadrenia k odvolaniu (viď bod č. 20) poukázal na inú judikatúru Najvyššieho súdu, ktorá potvrdzuje jeho argumentáciu. Najvyšší súd kladie vo svojej rozhodovacej praxi vysoký dôraz na predvídavosť práva ako imanentnú súčasť právneho štátu. Preto v záujme udržania právnej istoty vychádza pri svojom rozhodovaní aj z už vykonanej rozhodovacej súdnej činnosti.

Je nepochybné, že v obdobnej veci Najvyšší súd vydal dňa 29.10.2013 rozsudok sp. zn. 4Sžso/28/2013 (citované v rozsudku krajským súdom), podľa ktorého (ďalej je v zmysle § 250ja ods. 7 O.s.p. citovaná časť uvedeného rozsudku relevantná pre prejednávajúcu vec):

„Predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovaného, ktorým zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zn. 4319/2012-SZ zo dňa 04.07.2012 o znížení výsluhového dôchodku na sumu 543,88 € mesačne.

Pre rozhodnutie vo veci bolo potrebné posúdiť, či v súvislosti so zmenou podmienok valorizácie vykonanej zákonom č. 185/2012 Z. z. (účinným od 30.06.2012), bolo možné už priznané (zvýšené) dávky výsluhového zabezpečenia podľa § 68 ods. 1 zákona č. 382/2002 Z. z. (účinného do 29.06.2012), znížiť.

V danom prípade krajský súd a žalobkyňa považujú zmenu žalobkyni priznanej valorizácie dávky výsluhového zabezpečenia za retroaktívnu v tom zmysle, že pre ňu znamená zníženie sumy v porovnaní s pôvodnou právnou úpravou.

Ústavný súd Slovenskej republiky sa vo svojej rozhodovacej činnosti viackrát zaoberal časovou pôsobnosťou právnych noriem a aj v náleze PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27. októbra 2010 konštatoval, cit.: „náhle zmeny pravidiel súvisia s kategóriami retroaktivity, ochrany nadobudnutých opráv a legitímnym očakávaním vychádzajúcim z tradície (pôvodne nemeckej) administratívistiky (porov. Tiež Hendrych, D.: Správne právo, obecná časť. 7. Vydání. Praha: C.H.Beck 2009, s. 813). Takéto legitímne očakávanie, účelom ktorého je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci, je potrebné metodicky odlišovať od konceptu legitímného očakávania, ktorým Európsky súd pre ľudské práva definuje predmet ochrany, a teda aplikovateľnosť čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Podľa citovaného nálezu ústavného súdu tiež je „...nepochybne nadobudnutým právom nárok na konkrétnu dávku, ktorá bola splatná podľa predchádzajúceho predpisu. K zásahu do takeého nároku však nedošlo a taký zásah nebol ani namietaný. Technicky je nadobudnutým právom aj právo na príspevok vo výške nie nižšej, ako vo výške vypočítanej na základe pôvodného vzorca v tom zmysle, že ak by nebol zmenený zákon, tak by bol štát povinný plniť zodpovedajúcu povinnosť. V okolnostiach danej veci však nejde o nadobudnuté právo hodné momentálnej špeciálnej ústavnej ochrany, čo vyplýva hlavne z charakteru samotného príspevku a kontextu jeho modifikácie...“.

Prijatá novela zákona č. 185/2012 Z. z. s účinnosťou od 30.06.2012 nevykazuje znaky pravej retroaktivity, v našom právnom poriadku neprípustnej, ale ide o retroaktivitu nepravú, ktorá je prípustná. Dotknutou novelou boli uznané právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti a účinnosti skoršieho zákona (výsluhový dôchodok žalobkyni naďalej patrí), no zároveň boli zmenené isté práva do budúcnosti.

Samotné rozhodnutie zo dňa 04.07.2012 je iba deklaratórnym rozhodnutím. Deklaratórne rozhodnutia autoritatívnym spôsobom zisťujú existenciu alebo neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Pôsobia ex tunc, teda od okamžiku kedy týmto aktom potvrdené práva a povinnosti vznikli, resp. v tomto prípade zanikli. Prvostupňový orgán mal za to, že dňa 01.07.2012 vznikne právo na vyplácanie výsluhového dôchodku vo vyššej sume a preto vydal rozhodnutie zo dňa 30.05.2013 o zvýšení výsluhovej dávky, avšak právna úprava sa ku dňu 30.6.2012 zmenila a naviazala zvýšenie výsluhového dôchodku na zvýšenie funkčných plátov. Podľa platnej právnej úpravy odo dňa 30.06.2012 teda žalobkyni nevzniklo právo na zvýšenie výsluhového zabezpečenia. Napriek tomuto tu existovalo rozhodnutie o zvýšení, ktoré bolo v rozpore s platným právnym stavom. Tento rozpor bol odstránený rozhodnutím zo dňa 04.07.2012, ktoré na samotných existujúcich právnych vzťahoch sa nič nezmenilo.

.....

Preskúmané rozhodnutie žalovaného je v súlade s právnymi predpismi. Je nepochybné, že suma

výsluhového dôchodku priznaná žalobkyni rozhodnutím z 30.05.2012 bola vyššia než aká patrila na základe zákona č. 185/2012 Z. z. účinného od 30.06.2012 (ktorým sa novelizovalo ustanovenie § 68 zákona č. 382/2002 Z. z.). Keďže k zmene právnej úpravy došlo predtým, než nastala právna skutočnosť s ktorou sa spája vznik nároku na zvýšenie dávky výsluhového dôchodku (01.07.2012), treba súhlasiť so žalovaným, že táto právna úprava nemá retroaktívny charakter.“

33. V tejto súvislosti bol prostredníctvom iného rozsudku Najvyššieho súdu (sp. zn. 10Sžso/57/2013 zo dňa 05.11.2014) zdôraznený rozdiel medzi nepravou a pravou retroaktivitou s nasledovnou citáciou relevantného textu rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 5Szd 1/2010 zo dňa 29. septembra 2011 (ďalej je v zmysle § 250ja ods. 7 O.s.p. opätovne citovaná časť uvedeného rozsudku relevantná pre prejednávanú vec):

„K definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita) právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci.

Pri pravej retroaktivite zákonodarca v novom právnom predpise neuzná práva alebo povinnosti založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu. O pravú retroaktivitu ide napr. vtedy, keď neskorší právny predpis so spätnou účinnosťou (s dopadom do minulosti) upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. V dôsledku toho nastáva stav, v rámci ktorého účinnosť neskoršieho právneho predpisu nastáva skôr ako jeho platnosť (skôr, než začal existovať).

Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúca nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy“.

34. Ďalej Najvyšší súd vzhľadom na ústavnú argumentáciu žalobkyne poukazuje na princíp prezumpcie ústavnosti, ktorý je imanentnou súčasťou právneho štátu (viď čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky), t. j. len Ústavnému súdu Slovenskej republiky prislúcha vysloviť, či určitá právna norma alebo jej časť, či ustanovenie, je alebo nie je v dôsledku obsiahnutej pravej - neprípustnej - retroaktivity - protiústavná a teda v právnom štáte neprípustná.

V tejto súvislosti Najvyšší súd zdôrazňuje obsah uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 595/2014, sp. zn. III. ÚS 596/2014 a sp. zn. III. ÚS 597/2014, všetky zo dňa 15.10.2014, ktorými odmietol sťažnosti sťažovateľov proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu sp. zn. 4Sžso/28/2013 (vyššie už viackrát citované), 4Sžso/29/2013 a 4Sžso/30/2013, ktoré po právnej ako aj skutkovej stránke sú totožné s daným prípadom, ako zjavne neopodstatnené.

35. Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd poukazuje na to, že prvostupňový orgán mal za to, že dňa 01.07.2012 vznikne právo na vyplácanie výsluhového dôchodku vo vyššej sume, a preto vydal v mesiaci jún 2012 rozhodnutie o zvýšení výsluhovej dávky. Toto jeho rozhodnutie bolo vydané v súlade s právnym predpisom, v tom čase platným a účinným, takže išlo o rozhodnutie zákonné.

Avšak právna úprava sa následne ku dňu 30.06.2012 zmenila a naviazala zvýšenie výsluhového dôchodku na zvýšenie funkčných platov. Podľa platnej právnej úpravy odo dňa 30.06.2012 teda

žalobkyni nevzniklo právo na zvýšenie výsluhového zabezpečenia. Preto aj rozhodnutie o znížení výsluhového dôchodku zo dňa 04.07.2012 bolo vydané na základe platného a účinného právneho predpisu, preto je tiež zákonné, a nebolo vydané bez existencie právneho dôvodu, ako sa domnieva žalobkyňa. Navyše žalovaný postupoval aj v súlade s ustanovením § 105 ods. 7 zák. č. 328/2002 Z. z., podľa ktorého dávka výsluhového zabezpečenia sa zníži, ak sa priznáva vo vyššej sume, ako patrí.

36. Na základe hore uvedených argumentov je preto Najvyšší súd oprávnený vysloviť právny názor, že novela zák. č. 185/2012 Z. z. s účinnosťou odo dňa 30.06.2012 nevykazuje znaky pravej retroaktivity, v našom právnom poriadku neprípustnej, ale ide o retroaktivitu nepravú, ktorá je prípustná. Dotknutou novelou boli uznané právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti a účinnosti skoršieho zákona (výsluhový dôchodok žalobkyni naďalej patrí), no zároveň boli zmenené isté práva do budúcnosti.

V.

37. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobkyne a stanoviska žalovaného ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (čl. 1 ods. 1 ústavy), najmä už v citovanom rozhodnutí 4Sžo 28/2013 zo dňa 29.10.2013 ako aj sp. zn. 10Sžo 57/2013 zo dňa 30.05.2012, pri ktorých Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich obsahu a vyslovených právnych názorov (viď účinky sledované v § 250ja ods. 4 a contrario odsek 7 O.s.p. spolu s čl. 144 ods. 1 ústavy) s prihliadnutím na ústavný princíp právnej istoty odchyľil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska v zmysle záverov judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zjednocovania alebo zamedzovania vydávania protirečivých rozsudkov, najmä vec Zielinsky, Pradal a spol. v. Francúzska republika č. A-24846/94, 34165/96 až 34173/96, poprípade vec Borovská a Forrai v. Slovenská republika č. A-48554/10 z 25.11.2014), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

38. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého neúspešnej žalobkyni právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo.

39. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno - poisťných vzťahov spojených so vznikom alebo zánikom vzťahu sociálneho zabezpečenia alebo poistenia je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).